

Міністерство освіти і науки України
Західноукраїнський національний університет
Юридичний факультет

Затверджую

Т.в.о. декана юридичного факультету

Надія МОСКАЛЮК

« _____ » _____ 2023 р.

Затверджую

В.о. проректора з науково-педагогічної роботи

Віктор ОСТРОВЕРХОВ

« _____ » _____ 2023 р.

Затверджую

Директор ННІНОП

Святослав ПІТІЛЬ

« _____ » _____ 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

з дисципліни

**«Застосування Європейської конвенції з прав людини та практики
Європейського суду з прав людини»**

Ступінь вищої освіти – бакалавр

Галузь знань – 08 Право

Спеціальність – 081 Право

Освітньо-професійна програма – Право

Кафедра конституційного, адміністративного та фінансового права

Форма навчання	Курс	Семестр	Лекції (год.)	Практичні заняття (год.)	ІРС (год.)	Тренінг, КПЗ	Самост. робота студ. (год.)	Всього (год.)	Зал. (сем.)
Денна	2	4	28	28	3	8	83	150	4, залік
Заочна	2	3	8	4	-	-	138	150	3, залік

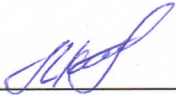
Тернопіль – ЗУНУ, 2023

St. av. 002370

Робочу програму склала доцент кафедри конституційного, адміністративного та фінансового права, к.ю.н., доц. Уляна КОРУЦ

Робоча програма розглянута та затверджена на засіданні кафедри конституційного, адміністративного та фінансового права, протокол № 1 від 29 серпня 2023 р.

Завідувач кафедри

Мар'яна КРАВЧУК

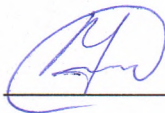
Розглянуто та схвалено групою забезпечення спеціальності 081 Право, протокол № 1 від 30 серпня 2023 р.

Голова групи
забезпечення спеціальності

Ірина ЛУКАСЕВИЧ-КРУТНИК

Гарант ОП

Наталія ЧУДИК

СТРУКТУРА РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Застосування Європейської конвенції з прав людини та практики Європейського суду з прав людини»

1. Опис дисципліни «Застосування Європейської конвенції з прав людини та практики Європейського суду з прав людини»

Дисципліна – Застосування Європейської конвенції з прав людини та практики Європейського суду з прав людини	Галузь знань, спеціальність, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів ECTS – 5	Галузь знань: 08 «Право»	Вибіркова дисципліна Мова викладання українська
Кількість залікових модулів – 3	Спеціальність: 081 «Право»	Рік підготовки : Денна – другий Заочна – другий Семестр: Денна – 4 Заочна – 3
Кількість змістових модулів – 2	Ступінь вищої освіти – бакалавр	Лекції: Денна – 28 год. Заочна – 8 год. Практичні заняття: Денна – 28 год. Заочна – 4 год.
Загальна кількість годин – 150		Самостійна робота: Денна – 83 год. Заочна – 138 год. Тренінг, КПІЗ: Денна – 8 год. ІРС (денна) – 3 год.
Тижневих годин – 10 год., з них аудиторних – 4 год.		Вид підсумкового контролю – залік

2. Мета і завдання вивчення дисципліни.

2.1. Мета вивчення дисципліни: набуття студентами системних знань щодо функціонування європейської системи захисту прав людини та навичок використання відповідних правозахисних механізмів у своїй практичній діяльності.

На основі застосування компаративного методу та методу автономного тлумачення захищати права людини і основоположні свободи на підставі положень Конвенції і прецедентного права ЄСПЛ.

2.2. Завдання вивчення дисципліни

Завданням вивчення дисципліни є визначення місця Конвенції про права людини та основоположні свободи і прецедентного права ЄСПЛ у системі джерел права України; з'ясування змісту автономного тлумачення Конвенції ЄСПЛ і методики її тлумачення з окремих категорій справ; поглиблення навичок правозахисної діяльності.

У результаті вивчення дисципліни «Застосування Європейської конвенції з прав людини та практики Європейського суду з прав людини» студент повинен:

- *знати:*

основні теоретико-правові, політичні та інші передумови, етапи розробки та прийняття Європейської конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, її зміст; основні елементи європейської інституційної системи захисту прав людини та місце в цій системі Європейського суду з прав людини; порядок формування та структуру Європейського суду з прав людини; підстави звернення до Європейського суду з прав людини та вимоги до відповідних заяв; порядок розгляду заяв при підготовці справ до розгляду та по суті в Європейському суді з прав людини; основні категорії справ, які розглядаються Європейським судом з прав людини та зміст конкретних рішень; поняття та механізми вжиття державою заходів індивідуального та загального характеру на забезпечення виконання положень Європейської конвенції про захист прав людини та основоположних свобод; порядок застосування судами Європейської конвенції про захист прав людини та основоположних свобод та практики Європейського суду з прав людини.

- *вміти:*

складати заяви до Європейського суду з прав людини; аналізувати та тлумачити рішення Європейського суду з прав людини за ключовими напрямками: справи щодо захисту права на життя, права на захист від катувань, нелюдського та такого, що принижує гідність, поводження або покарання, права на свободу, права на справедливий судовий розгляд, права на повагу до приватного життя, справ щодо захисту соціально-економічних та політичних прав; застосовувати на практиці порядок звернення рішень Європейського суду з прав людини до виконання в частині виплати відшкодування заявнику; застосовувати положення Європейської конвенції про захист прав людини та основоположних свобод та практику Європейського суду з прав людини у судовій сфері, сфері законодавства та в адміністративній практиці.

3.ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1. Загальна характеристика європейської системи захисту прав людини

Тема 1. Права людини та їх міжнародно-правовий захист на універсальному та регіональному рівнях

Поняття універсальної та регіональної системи захисту прав людини. Європейська інституційна система захисту прав людини. Рада Європи: діяльність та судочинство. Міжнародно-правові акти захисту прав людини. Порядок формування та структура Європейського суду з прав людини.

Тема 2. Юридична природа Конвенції 1950 р.

Історія прийняття ЄСКПЛ. Загальна характеристика ЄКПЛ. Юридична природа норм Конвенції. Структура та зміст Конвенції. Основні права та свободи, закріплені у Конвенції. Статут ЄСПЛ. Протоколи до Конвенції та їх правовий зміст та юридична сила. Зобов'язання стосовно виконання зобов'язань. Ратифікація ЄКПЛ Україною.

Тема 3. Міжнародно-правовий механізм захисту права на справедливий судовий розгляд

Підстави для звернення до Європейського суду з прав людини. Порядок звернення до Європейського суду з прав людини.

Тема 4. Тлумачення Конвенції 1950 р. Європейським судом з прав людини

Поняття тлумачення, інтерпретація норм ЄКПЛ. Повноваження, компетенція у тлумаченні норм ЄКПЛ. Тлумачення за принципом «живого дерева». Юридична сила тлумачення норм ЄКПЛ. *Nulum crimen sine lege* та зворотна сила закону. Принцип *non bis in idem*.

Тема 5. Компетенція та юрисдикція ЄСПЛ

Порядок та особливості розгляду заяв у Комітетах та Палатах Європейського суду з прав людини. Розгляд справи по суті та порядок винесення рішення. Види рішень Європейського суду з прав людини. Порядок виконання рішень Європейського суду з прав людини.

Змістовий модуль 2. Прецедентна практика Європейського суду з прав людини

Тема 6. Юридична природа рішень ЄСПЛ

Поняття прецедентного права ЄСПЛ. Визначення прецедентного характеру рішень ЄСПЛ. Застосування судами Європейської конвенції про захист прав людини та основоположних свобод та практики Європейського суду з прав людини. Застосування Європейської конвенції про захист прав людини та основоположних свобод та практики Європейського суду з прав людини у сфері законодавства та в адміністративній практиці.

Тема 7. Правовий зміст права на справедливий судовий розгляд відповідно до практики Європейського суду з прав людини

Структура ст.6 Європейської конвенції з прав людини. Визначені елементи ст. 6. Невизначені елементи ст. 6, вироблені практикою ЄСПЛ. Принципи права на справедливий судовий розгляд, визначені практикою ЄСПЛ. Практика ЄСПЛ стосовно ст. 6 ЄКПЛ (окремі рішення).

Тема 8. Місце прецедентної практики Європейського Суду з прав людини

Поняття прецедентної практики у розумінні ЄСПЛ. Доктрина судового прецеденту. Основні ознаки та правова характеристика судового прецеденту. Структура рішення ЄСПЛ. Правові позиції та правоположення. Процес прийняття рішень суддями.

Тема 9. Застосування рішень Європейського суду з прав людини для реалізації права на справедливий судовий розгляд

Огляд основних рішень щодо України стосовно порушення ст. 6 ЄКПЛ. Відповідність ст.6 ЄКПЛ з нормами національного законодавства. Проблеми застосування практики ЄСПЛ в національному судочинстві. Міжнародні стандарти захисту права на справедливий судовий розгляд.

Тема 10. Сучасний стан процесу виконання рішень Європейського суду з прав людини в Україні: проблеми та реалії

Значення питання виконання рішень в контексті практики ЄСПЛ. Нормативно-правове регулювання виконання рішень в Україні. Гарантії виконання рішень ЄСПЛ. Контрольний механізм за виконанням рішень. Наслідки невиконання судових рішень.

Тема 11. «Пілотні рішення» ЄСПЛ

Винесення пілотних рішень. Поняття «пілотних рішень» (юридична природа таких рішень). Процедура прийняття «пілотних рішень». Юридичні наслідки «пілотних рішень». «Пілотні рішення» проти України. Стан виконання «пілотних рішень». Правовий аналіз справи «Іванов проти України» та юридичне значення даного рішення.

**4. СТРУКТУРА ЗАЛІКОВОГО КРЕДИТУ ДИСЦИПЛІНИ
(денна форма навчання)**

	Кількість годин					Контрольні заходи
	Лекції	Практичні заняття	СРС	Тренінг, КПЗ	ІРС	
Змістовний модуль 1. Загальна характеристика європейської системи захисту прав людини						
Тема 1. Права людини та їх міжнародно-правовий захист на універсальному та регіональному рівнях	2	2	7	4	1	Тести, опитування
Тема 2. Юридична природа Конвенції 1950 р.	2	2	8			Тести, опитування, есе
Тема 3. Міжнародно-правовий механізм захисту права на справедливий судовий розгляд	2	2	8			Тести, опитування, практич. завдання
Тема 4. Тлумачення Конвенції 1950 р. Європейським судом з прав людини	2	2	8			Тести, опитування
Тема 5. Компетенція та юрисдикція ЄСПЛ	2	2	8			Тести, опитування, практич. завдання
Змістовний модуль 2. Прецедентна практика Європейського суду з прав людини						
Тема 6. Юридична природа рішень ЄСПЛ	2	2	8			Тести, опитування, практич. завдання
Тема 7. Правовий зміст права на	2	2	8			Тести,

справедливий судовий розгляд відповідно до практики Європейського суду з прав людини						опитування
Тема 8. Місце прецедентної практики Європейського Суду з прав людини	4	4	8	4	2	Опитування, практ.завдання
Тема 9. Застосування рішень Європейського суду з прав людини для реалізації права на справедливий судовий розгляд	4	4	8			Тести, опитування
Тема 10. Сучасний стан процесу виконання рішень Європейського суду з прав людини в Україні: проблеми та реалії	2	2	6			Тести, опитування, есе
Тема 11. «Пілотні рішення» ЄСПЛ.	4	4	6			Тести, опитування, практ.завдання
РАЗОМ:	28	28	83	8	3	

(заочна форма навчання)

	<i>Кількість годин</i>		
	Лекції	Практичні заняття	СРС
Змістовний модуль 1. Загальна характеристика європейської системи захисту прав людини			
Тема 1. Права людини та їх міжнародно-правовий захист на універсальному та регіональному рівнях	2	2	12
Тема 2. Юридична природа Конвенції 1950 р.			12
Тема 3. Міжнародно-правовий механізм захисту права на справедливий судовий розгляд			12
Тема 4. Тлумачення Конвенції 1950 р. Європейським судом з прав людини ⁹			12
Тема 5. Компетенція та юрисдикція ЄСПЛ	2		12
Змістовний модуль 2. Прецедентна практика Європейського суду з прав людини			
Тема 6. Юридична природа рішень ЄСПЛ		2	12
Тема 7. Правовий зміст права на справедливий судовий розгляд відповідно до практики Європейського суду з прав людини	2		14
Тема 8. Місце прецедентної практики			14

Європейського Суду з прав людини			
Тема 9. Застосування рішень Європейського суду з прав людини для реалізації права на справедливий судовий розгляд		2	14
Тема 10. Сучасний стан процесу виконання рішень Європейського суду з прав людини в Україні: проблеми та реалії	2		14
Тема 11. «Пілотні рішення» ЄСПЛ.			10
РАЗОМ:	8	4	138

5. ТЕМАТИКА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Практичне заняття № 1

Тема: Права людини та їх міжнародно-правовий захист на універсальному та регіональному рівнях

Мета: вдосконалити знання про права людини та їх міжнародно-правовий захист на універсальному та регіональному рівнях

Питання для обговорення:

1. Поняття універсальної та регіональної системи захисту прав людини.
2. Європейська інституційна система захисту прав людини. Рада Європи: діяльність та судочинство.
3. Міжнародно-правові акти захисту прав людини.
4. Порядок формування та структура Європейського суду з прав людини.

Практичне заняття № 2

Тема: Юридична природа Конвенції 1950 р.

Мета: вивчити та з'ясувати юридичну природу Конвенції 1950 р.

Питання для обговорення:

1. Історія прийняття ЄСКПЛ. Загальна характеристика ЄКПЛ.
2. Юридична природа норм Конвенції.
3. Структура та зміст Конвенції.
4. Основні права та свободи, закріплені у Конвенції.
5. Статут ЄСПЛ. Протоколи до Конвенції та їх правовий зміст та юридична сила. Зобов'язання стосовно виконання зобов'язань.
6. Ратифікація ЄКПЛ Україною.

Практичне заняття № 3

Тема: Міжнародно-правовий механізм захисту права на справедливий судовий розгляд

Мета: виокремити особливості механізму захисту права на справедливий судовий розгляд

Питання для обговорення:

1. Підстави для звернення до Європейського суду з прав людини.
2. Порядок звернення до Європейського суду з прав людини.

Практичне заняття № 4

Тема: Компетенція та юрисдикція ЄСПЛ

Мета: отримати знання про компетенцію та юрисдикцію ЄСПЛ

Питання для обговорення:

1. Порядок та особливості розгляду заяв у Комітетах та Палатах Європейського суду з прав людини.

2. Розгляд справи по суті та порядок винесення рішення. Види рішень Європейського суду з прав людини.
3. Порядок виконання рішень Європейського суду з прав людини.

Практичне заняття № 5

Тема: Юридична природа рішень ЄСПЛ

Мета: вивчити та з'ясувати юридичну природу рішень ЄСПЛ

Питання для обговорення:

1. Поняття прецедентного права ЄСПЛ.
2. Визначення прецедентного характеру рішень ЄСПЛ.
3. Застосування судами Європейської конвенції про захист прав людини та основоположних свобод та практики Європейського суду з прав людини.
4. Застосування Європейської конвенції про захист прав людини та основоположних свобод та практики Європейського суду з прав людини у сфері законодавства та в адміністративній практиці.

Практичне заняття № 6

Тема: Місце прецедентної практики Європейського Суду з прав людини

Мета: здійснити правовий аналіз прецедентної практики Європейського Суду з прав людини

Питання для обговорення:

1. Місце прецедентної практики Європейського Суду з прав людини.
2. Поняття прецедентної практики у розумінні ЄСПЛ.
3. Доктрина судового прецеденту.
4. Основні ознаки та правова характеристика судового прецеденту.
5. Структура рішення ЄСПЛ. Правові позиції та правоположення.
6. Процес прийняття рішень суддями.

Практичне заняття № 7

Тема: Застосування рішень Європейського суду з прав людини для реалізації права на справедливий судовий розгляд

Мета: отримати знання про застосування рішень Європейського суду з прав людини для реалізації права на справедливий судовий розгляд

Питання для обговорення:

1. Огляд основних рішень щодо України стосовно порушення ст. 6 ЄКПЛ.
2. Відповідність ст.6 ЄКПЛ з нормами національного законодавства.
3. Проблеми застосування практики ЄСПЛ в національному судочинстві.
4. Міжнародні стандарти захисту права на справедливий судовий розгляд.

6. КОМПЛЕКСНЕ ПРАКТИЧНЕ ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАВДАННЯ

Комплексне практичне індивідуальне завдання виконується студентом під керівництвом викладача протягом навчального семестру. Форма виконання – письмова. Структура роботи: титульна сторінка з вказівкою назви навчального закладу, теми роботи, прізвища виконавця, наукового керівника; план роботи; вступ; основна частина (2-4 розділи); висновки; список використаних джерел. Робота виконується в друкованому варіанті на аркушах А4, обсягом до 25 сторінок. Оцінка індивідуального науково-дослідного завдання визначається рівнем виконання роботи та знаннями студента, показаними на її захисті.

Частина 1. Теоретична частина

1. Передумови та наслідки проведення реформи європейської інституційної системи з захисту прав людини 1994 року.

2. Характеристика діяльності Європейського суду з прав людини, його роль та значення.
3. Право на життя та смертна кара (проблеми співвідношення) (на основі аналізу рішень Європейського суду з прав людини).
4. Свобода вираження поглядів: межі та обмеження згідно з практикою Європейського суду з прав людини.
5. Принцип недискримінації при здійсненні прав і свобод в практиці Європейського суду з прав людини.
6. Принцип доступу до судового захисту в практиці Європейського суду з прав людини.
7. Практика інкорпорації положень Європейської конвенції про захист прав людини та основоположних свобод європейськими країнами.
8. Вплив Європейської конвенції про захист прав людини та основоположних свобод на національне право України.
9. Поняття та механізми вжиття державою заходів загального характеру на забезпечення виконання положень Європейської конвенції про захист прав людини та основоположних свобод.
10. Практика застосування судами Європейської конвенції про захист прав людини та основоположних свобод та практики Європейського суду з прав людини в Україні.
11. Права людини у глобальному вимірі: універсалізм чи регіоналізм?
12. Україна та Європейський суд з прав людини: кількісні та якісні показники взаємодії.
13. Реалізація принципу верховенства права в практиці Європейського суду з прав людини.
14. Роль прецедентного права у процесі наближення України до європейських правових стандартів у сфері захисту прав людини та основних свобод.

Частина 2. Практична частина

1. Аналіз рішень Європейського суду з прав людини щодо захисту права на життя
2. Аналіз рішень Європейського суду з прав людини щодо права на захист від катувань, нелюдського та такого, що принижує гідність, поводження або покарання
3. Аналіз рішень Європейського суду з прав людини щодо захисту права на справедливий судовий
4. Аналіз рішень Європейського суду з прав людини щодо захисту права на повагу до приватного життя
5. Аналіз рішень Європейського суду з прав людини щодо свободи вираження поглядів
6. Аналіз рішень Європейського суду з прав людини щодо свободи мирних зібрань та об'єднань
7. Аналіз рішень Європейського суду з прав людини щодо права на вільні вибори
8. Аналіз рішень Європейського суду з прав людини щодо захисту права власності
9. Складання заяв до Європейського суду з прав людини за фабулою, запропонованою викладачем.

7. САМОСТІЙНА РОБОТА

Денна форма

п/п	Тематика	К-сть годин
1.	Тема 1. Права людини та їх міжнародно-правовий захист на універсальному та регіональному рівнях	7
2.	Тема 2. Юридична природа Конвенції 1950 р.	8
3.	Тема 3. Міжнародно-правовий механізм захисту права на справедливий судовий розгляд	8
4.	Тема 4. Тлумачення Конвенції 1950 р.	8

	Європейським судом з прав людини	
5.	Тема 5. Компетенція та юрисдикція ЄСПЛ	8
6.	Тема 6. Юридична природа рішень ЄСПЛ	8
7.	Тема 7. Правовий зміст права на справедливий судовий розгляд відповідно до практики Європейського суду з прав людини	8
8.	Тема 8. Місце прецедентної практики Європейського Суду з прав людини	8
9.	Тема 9. Застосування рішень Європейського суду з прав людини для реалізації права на справедливий судовий розгляд	8
10.	Тема 10. Сучасний стан процесу виконання рішень Європейського суду з прав людини в Україні: проблеми та реалії	6
11.	Тема 11. «Пілотні рішення» ЄСПЛ.	6
	Всього	83

Заочна форма

п/п	Тематика	К-сть годин
1.	Тема 1. Права людини та їх міжнародно-правовий захист на універсальному та регіональному рівнях	12
2.	Тема 2. Юридична природа Конвенції 1950 р.	12
3.	Тема 3. Міжнародно-правовий механізм захисту права на справедливий судовий розгляд	12
4.	Тема 4. Тлумачення Конвенції 1950 р. Європейським судом з прав людини ⁹	12
5.	Тема 5. Компетенція та юрисдикція ЄСПЛ	12
6.	Тема 6. Юридична природа рішень ЄСПЛ	
7.	Тема 7. Правовий зміст права на справедливий судовий розгляд відповідно до практики Європейського суду з прав людини	14
8.	Тема 8. Місце прецедентної практики Європейського Суду з прав людини	14
9.	Тема 9. Застосування рішень Європейського суду з прав людини для реалізації права на справедливий судовий розгляд	14
10.	Тема 10. Сучасний стан процесу виконання рішень Європейського суду з прав людини в Україні: проблеми та реалії	14
11.	Тема 11. «Пілотні рішення» ЄСПЛ.	10
	Всього	138

8. Організація і проведення тренінгу

Трeнінг (англ. *training*) – це запланований процес модифікації (зміни) відношення, знання чи поведінкових навичок того, хто навчається, через набуття навчального досвіду з тим, щоб досягти ефективного виконання в одному виді діяльності або в певній галузі. Тренування (від англ. *to train* – виховувати, навчати) – комплекс вправ для тренування в чому-небудь. Тренування – система підготовки організму людини з метою пристосування його до підвищених вимог і складних умов роботи й життя.

Порядок проведення тренінгу:

1. **Вступна частина** проводиться з метою ознайомлення студентів з темою тренінгового заняття.
2. **Організаційна частина** полягає у створенні робочого настрою у колективі студентів, визначенні правил проведення тренінгового заняття. Можлива наявність роздаткового матеріалу у вигляді таблиць, бланків документів.
3. **Практична частина** реалізовується шляхом виконання завдань у групах студентів з певних проблемних питань теми тренінгового заняття.
4. **Підведення підсумків.** Обговорюються результати виконаних завдань у групах. Обмін думками з питань, які виносились на тренінгові заняття.

9. Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

У процесі вивчення дисципліни використовуються наступні засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання:

- стандартизовані тести;
- поточне опитування;
- залікове модульне тестування та опитування;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- оцінювання результатів КПІЗ;
- студентські презентації та виступи на наукових заходах;
- есе;
- ректорська контрольна робота;
- - інші види індивідуальних та групових завдань.

10. Критерії, форми поточного та підсумкового контролю

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни «Застосування Європейської конвенції з прав людини та практики Європейського суду з прав людини» визначається як середньозважена величина, в залежності від питомої ваги кожної складової залікового кредиту:

Заліковий модуль 1	Заліковий модуль 2 (ректорська контрольна робота)	Заліковий модуль 3 (підсумкова оцінка за КПІЗ, враховуючи поточне опитування)
30%	40%	30%
1. Усне опитування під час заняття (5 тем по 7 балів = 35 балів). 2. Письмова робота = 65 балів.	1. Усне опитування під час заняття (6 тем по 5 балів = 30 балів). 2. Письмова робота = 70 балів.	1. Активна участь у тренінгах, презентації та самопрезентації = 20 балів. 2. Написання КПІЗ, на основі сформованих індивідуальних завдань = 50 балів. 3. Захист КПІЗ = 30 балів.

Шкала оцінювання:

За шкалою Університету	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90–100	Відмінно	A (відмінно)
85-89	Добре	B (дуже добре)
75–84		C (добре)
65–74	Задовільно	D (задовільно)
60-64		E (достатньо)
35–59	Незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1–34		F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)

11. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

Вид методичного забезпечення	Номер теми
<i>Мультимедійний проектор Epson EB-S05</i>	1-11
<i>Прикладне програмне забезпечення загального призначення (засоби Microsoft Office)</i>	1-11

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ:

- Європейська конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 04.11.1950 р. та додаткові протоколи, рат. Законом України від 17.07.1997 р. (зміни в назві конвенції згідно Закону України від 09.02.2006 р.). *Офіційний вісник України*. 2006. № 32. Ст. 2371.
- Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини: Закон України від 23.02.2003 р. *Відомості Верховної Ради України*. 2006. № 30. Ст. 260.
- Щодо виконання рішень Європейського суду з прав людини: Лист Департаменту державної виконавчої служби від 24.07.2006 р. URL: <http://zakon.nau.ua/doc/>
- Белоусов Ю. Л., Блага А. Б., Житний О. О., Захаров Є. Ю., Кобзін Д. О., Мармазов В. Є. Застосування Європейської конвенції з прав людини та практики суду в діяльності органів внутрішніх справ України. К.: Цифра, 2008. 324 с.
- Бущенко А. П. Застосування статей 3 та 5 Європейської конвенції з прав людини в національній судовій практиці. Х. : Права людини, 2007. 215 с.
- Бущенко А. П. Стаття 3 Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод: систематизований дайджест рішень Європейського суду з прав людини. Х. : Права людини, 2009. 412с.
- Бущенко А. П. Стаття 5 Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод: систематизований дайджест рішень Європейського суду з прав людини. Х.: Права людини, 2008. 432 с.
- Вибрані справи Європейського суду з прав людини / [Ю. Зайцев (уклад.), О. Павліченко (уклад.)]. 2.вид. К.: Фенікс, 2004. 223 с.; Вип. 1. К.: Фенікс, 2004. 223 с.; Вип. 2. К.: Фенікс, 2004. 273 с.; Вип. 3 К. : Фенікс, 2006. 142с.; Вип. 4. К.: Фенікс, 2006. 399 с.; Вип. 5. К.: Фенікс, 2007. 656 с.; Вип. 6. К.: Фенікс, 2008. 336с.
- Зайцев Ю. Вибрані справи Європейського суду з прав людини: Стаття 10 Європейської конвенції з прав людини. К.: Фенікс, 2004. 93 с.
- Дженіс М., Кей Р., Бредлі Е. Європейське право у галузі прав людини: джерела і практика

застосування. К.: Артек, 1997. 624 с.

11. Дмитриченко І. В. Звернення громадян та неурядових організацій до Європейського суду з прав людини: навч.-практ. посібник / Національний ун-т кораблебудування ім. адмірала Макарова; Благодійний фонд «Центр правової освіти». Миколаїв: Атол, 2006. 59 с.
12. Жуковська О. Л. Європейська конвенція з прав людини: основні положення, практика застосування, український контекст. К.: ЗАТ «Віпол», 2004. 960 с.
13. Європейський суд з прав людини: Рішення щодо України / Міністерство юстиції України. К.: Видавничий Дім «Ін Юре», 2000. 96 с.
14. Клименко О. М. Як звернутися до Європейського Суду з прав людини / Центр правових досліджень. К.: Видавець Фурса С. Я., 2006. 64 с.
15. Конституційне право України: прагматичний курс: навч. посіб. / М. В. Афанасьєва, Ю. Ю. Бальцій, Ю. Д. Батан та ін. Одеса : Юридична література, 2017. 256 с.
16. Коруц У. З. Заборона пропаганди війни в умовах воєнного стану: аналіз законодавчих новацій *Наукові записки Львівського університету бізнесу та права. Серія економічна. Серія юридична.* 2022. Вип. 34.
17. Коруц У. З. Юридичний фронт: шлях до Спеціального Міжнародного Трибуналу для росії. Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Трансформаційні процеси соціально-гуманітарної сфери сучасної України в умовах війни: виклики, проблеми та перспективи». С. 319-321.
18. Костантиновський С. Щодо питання множинного громадянства в Україні. Підприємництво, господарство і право. Конституційне право. №5. 2018. С. 163-167.
19. Крусян А. Р., Крусян А. Р. Гуманізація та гуманістична функція (роль) конституційного права в правовій системі України. Правові та інституційні механізми забезпечення розвитку України в умовах європейської інтеграції : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, 18 травня 2018 р. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2018. Т.1 С. 276-279.
20. Мицик В. В. Права людини у міжнародному праві: міжнародно-правові механізми захисту: підручник для вузів. К., 2010. 557 с. 6. Совгіря О. В., Шукліна Н. Г. Конституційне право України. Повний курс: навч. посіб. Київ: Юрінком Інтер, 2018. 556 с.
21. Паліюк В. П. Застосування судами України Конвенції про захист прав людини та основних свобод. К. : Фенікс, 2004. 263 с.
22. Паліюк В. П. Особливості застосування судами України конвенції про захист прав людини та основних свобод: Навч.-практ. посібник / Паліюк В. П. / Благодійний фонд «Центр правової освіти» — Миколаїв: Атол, 2003. 130с.
23. Паліюк В. Практика застосування судами України конвенції про захист прав людини та основних свобод. URL: <http://www.justinian.com.ua/article.php?id=248>.
24. Білозьоров Є. В. та ін. Теорія держави та права: навч. посіб. К: НАВС, Освіта України, 2017. 320 с.
25. Практика Європейського суду з прав людини. Рішення. Коментарі. URL: <http://www.eurocourt.org.ua/>.
26. Рішення Європейського суду з прав людини. URL: <http://helsinki.org.ua/index.php?r=a1b8>.
27. Рішення Європейського суду з прав людини щодо України. URL: <http://www.coe.kiev.ua>
28. Фулей Т. І. Застосування практики Європейського суду з прав людини при здійсненні правосуддя: Науково-методичний посібник для суддів. Вид. 2-ге. випр., допов. Київ, 2015. 208 с.
29. Швець Ю. Ю. Шляхи реалізації конституційного права особи на охорону здоров'я: порівняльно-правове дослідження: монографія. 2018. 512 с.

РЕКОМЕНДОВАНІ РІШЕННЯ:

1. Barbera, Messegue and Jabardo v. Spain, 6 December 1988, Series A no. 146
2. Belilos v. Switzerland, 29 April 1988, Series A no. 132
3. Belukha v. Ukraine, no. 33949/02, 9 November 2006
4. Brandstetter v. Austria, 28 August 1991, Series A no. 211
5. Bricmont v. Belgium, 7 July 1989, Series A no. 158
6. Campbell and Fell v. the United Kingdom, 28 June 1984, Series A no. 80
7. Colozza v. Italy, 12 February 1985, Series A no. 89
8. Cooper v. the United Kingdom [GC], no. 48843/99, ECHR 2003-XII
9. De Cubber v. Belgium, 26 October 1984, Series A no. 86
10. Edwards v. the United Kingdom, 16 December 1992, Series A no. 247-B
11. Ekbatani v. Sweden, 26 May 1988, Series A no. 134
12. Farhi v. France, no. 17070/05, ECHR 2007 (extracts)
13. Hauschildt v. Denmark, 24 May 1989, Series A no. 154
14. Incal v. Turkey, 9 June 1998, Reports of Judgments and Decisions 1998-IV
15. Kremzow v. Austria, 21 September 1993, Series A no. 268-B
16. Krombach v. France, no. 29731/96, ECHR 2001-II
17. Kyprianou v. Cyprus, no. 73797/01, 27 January 2004
18. Lavents v. Latvia, no. 58442/00, 28 November 2002
19. McGinley and Egan v. the United Kingdom, 9 June 1998, Reports of Judgments and Decisions 1998-III
20. Neumeister v. Austria, 27 June 1968, p. ..., Series A no. 8
21. Perote Pellon v. Spain, no. 45238/99, 25 July 2002
22. Piersack v. Belgium, 1 October 1982, Series A no. 53
23. Poitrimol v. France, 23 November 1993, Series A no. 277-A
24. Posokhov v. Russia, no. 63486/00, ECHR 2003-IV
25. Sacilor-Lormines v. France, no. 65411/01, ECHR 2006
26. Schenk v. Switzerland, 12 July 1988, Series A no. 140
27. Sramek v. Austria, 22 October 1984, Series A no. 84
28. Sokurenko and Strygun v. Ukraine, nos. 29458/04 and 29465/04, 20 July 2006
29. Tocono and Profesorii Prometeisti v. Moldova, no. 32263/03, 26 June 2007